

Ohlédnutí

Dvuměsíční přestávka v naší činnosti se vždy na svém počátku jeví jako dostatečně dlouhá k nezbytné regeneraci fyzických i duševních sil, ale koncem srpna se nám vždy zdá, že jsme nestačili splnit svá předsevzetí, co vše o prázdninách vykonáme, procestujeme, zbudujeme, postavíme, napíšeme a uspořádáme. Vždy se nám prázdniny budou zdát příliš krátké. Na mnohé, co jsme si slibovali, jsme již pozapomněli a tak si v naší rubrice připomeneme alespoň to, co bychom si měli ještě dlouho udržet v paměti. Hezky a příjemně prožítky.

Na zámku v Lužanech

Ještě před rokem mnozí z nás nevěděli, kde Lužany leží, čím jsou pozoruhodné. Slyšeli jsme sice se jménem Antonína Dvořáka též název jeho skladby *Lužanská mše*, ale nedokázali jsme si tento název spojit s dalšími osobnostmi a geografickými zvláštnostmi. Po této stránce k naší informovanosti přispěl článek v 65. čísle Zpravodaje, kdy jsme Lužany a věhlasného architekta Josefa Hlávku představili našim čtenářům. Na zámku však do té doby nebyl kromě mne nikdo z nás. Přijali jsme nabídku k uspořádání koncertu při příležitosti předání výročních cen Nadace Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových na zámku v Lužanech s velkou radostí.

V pondělí 20. června se konal slavnostní akt a i my jsme v poledních hodinách odjeli na zámek, který i v minulosti patřil vědě a umění. Na něm pobývali jako hosté Josefa Hlávky přední čeští umělci a vědci. My jsme byli pozváni k provedení mužských sborů jednoho ze zde z hostujících skladatelů Josefa Bohuslava Foerstra. Zazněly zde tedy v zámecké kapli ty nejznámější sbory z cyklu *Devíti mužských sborů*, op. 37 a aktuálně i sbor *Dněpr*, op. 118 ze sbírky *Sluncem a stínem* na slova J. V. Friče, jehož rukopis byl slavnostně předáván do sbírek Českého muzea hudby v Památníku Foerstrova rodu při letošním festivalu Foerstrovy Osenice. Přítomnost představitelů a mladých tvůrců vědy a představitelů Nadace Hlávkových byla pro nás inspirující a přispěla jistě i k našemu dobrému pěveckému výkonu. Inspirující byl i výkon našich sbormistrů, vedle prof. Stanislava Pešičky se veřejnosti představil i náš mladý sbormistr Mgr. Solon Kladas. Asi 40 minutový koncert moderoval kolega Antonín Džbáněk.

V našich vzpomínkách zůstane tento zájezd jako jeden z nejkrásnějších i pobytem v krásném prostředí zámku a jeho zahradě, kam se celá společnost ve výjimečně slunném dni uchýlila k závěrečnému rautu.

Jihlavský Festival sborového umění

Každoročně, letos již po 48. se konal koncem června v Jihlavě a několika přilehlých městech mezinárodní festival, jehož organizátorem je prostřednictvím útvaru

IPOS ARTAMA Ministerstvo kultury ČR. Ve dnech 24. až 26. června se letos sjelo do Jihlavy 13 sborových těles (z toho 3 ze zahraničí), aby předvedly skladatelům, sbormistrům, hudebním pedagogům, sborovým zpěvákům a hudbymilovnému publiku tradiční i nově vzniklé skladby pro sbory mládeže a dospělých. Skladby byly v předcházejícím roce vybrány porotou skladatelské soutěže a zadány k provedení těm nejlepším sborům našim i zahraničním. Na festivalu jsou též předávány významné ceny za dlouholetou sbormistrovskou činnost – Cena Bedřicha Smetany, Cena Ferdinanda Vacha, Cena Františka Lýska, které dotuje Český hudební fond a Unie českých pěveckých sborů. Letos zde byla též udělena Cena sbormistr – junior pro nadějného sbormistra českého sboru. Toto ocenění získal letos sbormistr Laeticie a předseda OV UČPS Prahy a Středočeského kraje, tajemník HV UČPS Mgr. Roman Michálek.

Kdybych měl hodnotit jednotlivé koncerty, pak bych k tomu potřeboval velký prostor několika stránek časopisu. Spokojím se tedy jen s uvedením několika sborů, jejichž vystoupení na festivalu považuji za nadprůměrné. Výkon obou akademických sborů – Dívčího sboru PF UJEP Ústí nad Labem (sbm. VI. Kužela) a Dívčího akademického sboru PF ZČU Plzeň (sbm. D. Mandysová a R. Feiferlíková) mne k tomu opravňují. Hlasová kultura i dramaturgie obou těles byla na úrovni mezinárodního festivalu. Totéž je možné říci i o vystoupení Foerstrova komorního pěveckého sdružení Praha (sbm. L. Vasílek), které známe z vystoupení v Pražském Hlaholu na koncertu věnovaném sbormistru R. Zemanovi a které i zde zazářilo s *Deseti zpěvy na slova lidových písní slovanských*, op. 15 Josefa Suka. Jistě k tomu přispěl i průvodní klavír na čtyři ruce, který byl svěřen vynikajícím doprovazečům L. Čermákové a J. Šarounovi.

Na hlavním koncertu v sobotu 25. června očekávalo publikum s napětím i výkon dalšího věhlasného tělesa Pěveckého sdružení moravských učitelů (sbm. L. Mátl), které svými pěveckými výkony u nás i v zahraničí vévodí mužským sborům již více než 100 let. Těleso, které je legendou po celém světě, inspirací a impulsem řady skladatelů (V. Novákovi, J. B. Foerstrovi, O. Ostrčilovi, B. Martinů, E. Suchoňovi aj., především však L. Janáčkoví), připravilo pro letošní 48. roč. FSU stěžejní skladby Pavla Křížkovského (1820-1885) na texty sběratele lidové poezie Františka Sušila (1804-1868). A tak na koncertu zazněly *Utonulá, Odvedeného prosba, Odpadlý od srdce, Rozhodná, Šatečka, Čára a Dar za lásku*. Jedna větší skladba vedle druhé na jeden záprah. Uzpívat bez větší pauzy všechny sbory byl obdivuhodný výkon nejen fyzický. Ten den bylo v Jihlavě nadprůměrné vedro a přičteme-li k tomu cestu účinkujících do Jihlavy a zkoušku, a tyto okolnosti v celkovém dojmu poznamenaly patrně i výkon sboru. Vystoupení ztratilo svou tradiční svěžest, lehkost a radostnost pěveckého projevu. Mile zapůsobil i dárek přítomným ženám, Janáčkův sbor *Láska opravdivá*.

Závěr koncertu patřil švédskému Smíšenému sboru chrámu sv. Jakuba Stockholm, těleso, které předcházela pověst „švédského sborového zázraku“ na světovém sympóziu sborové hudby v Mineapolis v USA v roce 2002. Je pravdou, že 32 členů tohoto sboru jsou mladí, perfektní *a cappellovi* zpěváci, kteří svým výkonem a výrazem dokáží strhnout publikum, ale podvědomě posluchač cítí, že výkonu bylo dosaženo despotickým vztahem sbormistra G. Gardena, který i vůči pořadatelům dokáže prosadit své požadavky. Počáteční konflikt na podiu tento dojem jen potvrdil. Proto ani slova sbormistra o směrech vývoje sborové interpretace nebyla přijata hudebními odborníky s obdivem a pochopením.

Ještě jednu zvláštnost měl letošní jihlavský festival. Byl posledním, v jehož čele stála pracovnice IPOS ARTAMA paní PhDr. Jaroslava Modrochová. Těžko si lze představit obrovské množství organizační práce, která předcházela jen jedinému ročníku festivalu. Nevím, kdo bude schopen těch složitých diplomatických jednání se zahraničními partnery, aby si festival udržel svůj věhlas i v dalších letech. Nevím, zda bude mít její nástupce nejen kvalifikaci (dr. Modrochová byla pedagogem i sbormistrem pěti smíšených a ženských sborů), ale i talent a opravdovou lásku ke sborovému zpěvu.

Hudební festival Musica coniuncta Pragensis

V úterý 14. června se zaplnil velký sál Pražského Hlaholu ke koncertu nazvanému Pocta Rudolfovi Zemanovi nejen účinkujícími, jak tomu často bývá, ale i příznivci a přáteli významného českého sbormistra, nositele prestižního sbormistrovského ocenění Ceny Ferdinanda Vacha. Ten sice ve věku 75 let před deseti lety navždy odešel, ale jeho odkaz žije ve dvou významných českých sborových tělesech – Pěveckému sdružení pražských učitelek a Foerstrově komorním pěveckém sdružení. S oběma tělesy spolupracoval desítky let (s PSPU 17 a s FKPS dokonce 20 let) a v každém zanechal osobitý rys své osobnosti, který je patrný v těchto tělesech dosud. Díky účinné propagaci této kulturní události a pozvání OV UČPS Prahy a Středočeského kraje v řadě medií, přilákala tato kulturní událost řadu hudebních odborníků, skladatelů a přátel sborového zpěvu. Plným právem byl tento koncert zařazen mezi koncerty festivalu neprofesionálního hudebního umění této oblasti UČPS, který nese název Musica coniuncta Pragensis – hudba spojující.

Pokračovatelem v tradici Rudolfa Zemana v Pěveckém sdružení pražských učitelek je nynější sbormistr, skladatel, fundovaný hráč špičkových orchestrů a jejich sólista trombonista a pracovník hudební knihovny Radia Svobodná Evropa Ivan Zelenka. Ten pro tuto příležitost připravil s PSPU program, který byl průřezem repertoáru tohoto sboru a ukázal na přednosti PSPU, které tkví v rozsáhlém repertoáru, neomezujícím se jen na určitou časovou hudební epochu. Zazněly zde tedy sbory J. C. Vodňanského, A. Dvořáka, L. Janáčka, B. Martinů, P. Ebena, ale i J. Temla. Ti, kdož v minulosti slyšeli tento sbor, byli možná překvapeni novými tvářemi mladých zpěvaček, ale i tím, že se podařilo sbormistru integrovat tyto zpěvačky do zvuku tělesa. Pochválit je třeba zejména

sopranové hlasy, které se udržely i v náročných pasážích ve správné intonaci.

Důstojným pokračovatelem sbormistrovské práce Rudolfa Zemana, Libuše Krejčové a Dagmar Součkové ve Foerstrově komorním pěveckém sdružení je mladý, odborně fundovaný sbormistr Lukáš Vasilek. Je sbormistrem FKPS teprve od roku 2003, ale dokázal udržet toto mladé těleso na vrcholu pomyslného žebříčku ženských sborů u nás i v evropských zemích. Pro tento koncert zvolil náročný cyklus Josefa Suka *Deset zpěvů pro ženský sbor s průvodem klavíru na čtyři ruce na slova lidových písní slovanských*, op. 15. Sbormistr i ženský sbor spolu s klavíristy L. Čermákovou a J. Šarounem se zhostili tohoto náročného úkolu na výbornou. Pro milovníky sborového zpěvu připravila Unie českých pěveckých sborů opravdový svátek.

Koncert Jany Heryánové Ryklové v Rožďalovicích

Tradičně o pouti se v rožďalovickém kostele sv. Havla ve slunném nedělním odpoledni 17. července konal pěvecký recital sopranistky Jany Heryánové Ryklové. K letošnímu vystoupení byl přizván tradičně barytonista V. Šolc a nově altistka Pavla Kšicová a jako varhaník regenschori svatovítské katedrály Josef Kšica. Tím se rozšířily repertoárové možnosti a koncert získal další dimenzi, stal se koncertem pěveckým a varhanním a tím se stal ještě přitažlivějším. Vedle árií, duet a písní zpěváků mohly zaznít i varhanní fugy a tokáty v exklusivním provedení současného našeho předního organisty.

Byl jsem účastníkem již třetího rožďalovického letního koncertu a i ten mne uchvátil nejen svou atmosférou, ale i výkony umělců. Je patrné, že Jana hlasově vyzrává a prospívá ji spolupráce s rodinou Kšicových. Získává jistotu a přesvědčivost podání, její hlas je svěží a není zatížen manýrami. Hlas paní Pavly Kšicové vhodně koresponduje s hlasem sopranistky, v sólových áriích zní od oltáře i s kůru velice příjemně. Publikum registrovalo i krásný vzhled obou zpěvaček. Není se proto co divit, že raději poslouchalo sólisty od oltáře, kdy mělo možnost vnímat celou jejich osobnost bezprostředně, než jen poslouchat jejich hlas sice krásně spojený v jeden celek s varhanním doprovodem. Publikum také citlivě reagovalo na slova moderátora, kterým byl i letos prof. František Zumr, jemuž se podařilo vytvořit z tohoto koncertu nezapomenutelnou událost nejen pro obyvatele Rožďalovic, ale i přichodí z širokého okolí – Křince, Dětenic, Osenic, Dolního Bousova, Jičina, Rokytňan, Brodku, Nymburka, Sadské, Prahy a dalších míst.

Promoce Solona Kladase v Karolinu

O absolventském koncertu našeho sbormistra Solona Kladase jsme již referovali v minulém čísle Zpravodaje, o jeho promoci v aule staroslavného Karolina se zmíním nyní. Konala se v úterý 19. června. I k magisterskému titulu mu přišlo mimo jiné blahopřát naše těleso. Sice jen v počtu 10, ale jejich zpěv Janáčkovy *Lásky opravdivé*, který dirigoval novopečený magistr na závěr obvyklého

ceremoniálu, vzbudil pozornost i Prof. M. Košlera, který náš zpěv komentoval slovy: „To jste udělali moc dobře“.

Obdivuhodná výstava v Českém muzeu hudby

V poslední den školního roku byla slavnostně zahájena výstava, jejíž název je *Paleta srdce* a podtitul z malířského díla J. B. Foerstra. Autorkami výstavy v prostorách Českého muzea hudby v Karmelitské 2, v Praze 1 jsou PhDr. Jana Fojtíková a akademická malířka Alena Hoblová. Realizační tým vedený Romanem Brázdou vytvořil dílo, které potěší návštěvníka svou poetičností, barevností a reálností. Vybrané obrazy jsou jen částí těch, které jsou uchovávány v depozitáři muzea a jejich tématické řazení je doprovázeno biografickými titulky. Výstava potrvá do 28. listopadu a je přístupna denně mimo úterý od 10 do 18 hod. V sále muzea se konají i doprovodné koncerty. Doporučuji milovníkům jemné palety JBF.

Koncert v Žerčicích a Foerstrovy Osenice

I zasvěcený čtenář si není jist, zda tyto dva pojmy mají nějakou souvislost. Žerčice jsou malou obcí jihovýchodně od Mladé Boleslavi, na svazích lesnatého prahu, který se táhne od Dobrovice až k Libáni, jejíž historické osídlení je připomínáno již v 11. století. Mnohem mladší je barokní kostelík, který je postaven na vyvýšenině nad obcí. Je zasvěcen sv. Mikuláši, sice udržovaný, ale duchovní správce zde slouží mši jen první neděli v měsíci. V sobotu 20. srpna před poutí se rozhodli zastupitelé obce, že v kostele uspořádají koncert. Úkolem nalézt vhodné účinkující byl zřejmě pověřen prof. Martin Herrmann, který byl 5. června, tedy po festivalu v Osenicích na koncertě v Turnově, kde v kostele účinkoval pacovský SPS Slavík, vedený naším sbormistrem St. Pešičkou. Koncert se zalíbil tomuto posluchači a z tohoto setkání po Foerstrových Osenicích vznikla i nabídka na koncert o prázdninách v Žerčicích a v Mladé Boleslavi. Byl jsem naštěstí pozván kolegou Pešičkou k účasti na tomto pouťovém koncertu, ač jsem dlel v ten čas v pouhých 20 km vzdáleném Dolním Bousově, jinak bych se o koncertu nedozvěděl. Plakáty se do okolních obcí nerozesílají a Boleslavský deník kulturní události z regionu přináší jen zřídka. Škoda, myslím, že v okolí by byla řada lidí, kteří by sobotní odpoledne rádi prožili poslechem sborových skladeb v příjemném chladu kostela.

Více jak hodinový koncert duchovní hudby z děl českých, italských a pravoslavných skladatelů byl ve dvoudílném programu vhodně přiblížen a komentován samotným sbormistrem. Souzpěv sboru zaujal přítomné publikum právě i díky zasvěcenému komentáři. Sbor i zde na tomto koncertu dokázal svou úroveň.

Potěšující je, že se podařilo v kraji Foerstrů získat jednáním s paní starostkou a kolegou Herrmannem i další možné koncertní místo pro příští osenický festival.

Blahopřání Petrovi a Pavle

Dne 15. července na zámku v Libochovicích byli oddáni Pavla Jančová a Petr Štěpnička, náš milý a obětavý kolega,

kteří je tvůrcem grafiky našeho Zpravodaje. Blahopřejeme jim ke společné cestě životem a přejeme hodně štěstí!

Kde leží Crans?

Tuto otázku jsem dostal od svých kolegů, když jsem jim oznamoval zájem švýcarského sboru o koncert v Praze. Zapátral jsem v mapách, které jsem si přivezl z našich zájezdů k Ženevskému jezeru. Myslel jsem, že jmenuje-li se sbor L'Echo du Léman, že leží na břehu jezera Léman, což je Ženevské jezero. Ale mapa ukazuje, že Crans leží východním směrem od Lac Léman v údolí řeky Sierre, což je pravobřežní přítok Rhôny, v horském údolí pod nám známým ledovcem Glacier Diablerets. Že bychom se ještě do těchto končin někdy dostali?

Švýcarský sbor bude mít koncert v sobotu 10. září 2005 v 18 hod. v kostele sv. Anežky České v Praze 4 – Spořilově. Těšíme se na přátelské setkání i s Vámi.

Odcházejí

Když jsem v posledním čísle Zpravodaje uveřejnil jen několikádkové oznámení o úmrtí našeho čestného člena Rudolfa Stonjeka, bylo to proto, že oznámení bylo vsunuto do matrice, která byla připravena k tisku a nebylo mi známo, zda bude smuteční rozloučení. Protože si Rudolf přál jen zpopelnění bez obřadu, mohl jsem do tohoto čísla požádat o nekrolog jeho manželku, Jendu Voříška a Jirku Štemberu. Jejich společné vzpomínání zformuloval náš kronikář Jiří Štembera do uzávěrky tohoto čísla.

Rudolf Stonjek

V pátek 17. června 2005 v tichosti odešel pedagog a celou svou duší muzikant, kolega profesor Rudolf Stonjek. Oblíbený kolega a výborný kamarád se narodil 23. prosince 1916 v Novém Městě nad Metují jako poslední ze tří dětí obchodníka se zářilkovým textilem.

Po obecné a měšťanské škole v Novém Městě absolvoval koedukační učitelský ústav v Hradci Králové, který ukončil maturitou s vyznamenáním v roce 1936. Po maturitě nastoupil jako učitelský praktikant v Novém Městě. Po roce byl přeložen jako výpomocný učitel do Štěchovic a posléze do Horních Mokropes v okrese Praha – venkov. V té době si zvýšil kvalifikaci studiem 4. odboru (český jazyk, němčina, tělesná výchova) a po válce se stal řádným učitelem a brzy potom i zástupcem ředitele na měšťance v Černošicích u Prahy.

Dálkově přitom vystudoval obor hudební výchovy na Vysoké škole pedagogické v Praze. Po jejím absolvování byl na základě konkursu Ministerstva školství přijat na pedagogickou fakultu UK – katedru hudební výchovy, kde setrval až do svého odchodu do důchodu v roce 1977. Jako odborný asistent vyučoval hlavně hlasovou výchovu a z nástrojů pak houslí a klavíru. Z vlastní iniciativy založil fonotéku hlasů významných osob, kterou pak užíval při výuce posluchačů (Josef Plavec, Karel Hába, Metod Doležil, Jindřich Jindřich, Ladislav Vycpálek, Josef Suk, J. B. Foerster, Zdeněk Otava a další).

Ruda Stonjek vášnivě miloval zpěv a hudbu vůbec. Ve svých učitelských působících zakládal a řídil pěvecké soubory. I na katedře hudební výchovy UK měl vyčleněn jeden den v týdnu, kdy pořádal se svou pěveckou skupinou výchovné koncerty pro mládež a večer pro dospělé. Dlouhá léta se zabýval sólovým zpěvem koncertním i operním. Již před válkou, od roku 1936 byl členem Pěveckého sboru českých učitelů v Pardubicích, v letech 1940-1950 soukromě studoval zpěv u člena Národního divadla Miloslava Jeníka. Od roku 1951 byl členem Pražské zpěvohry a členem Rakovnické opery; na těchto scénách ztvárnil řadu rolí v desítkách provedení oper *Hubička*, *Jakobín*, *Prodaná nevěsta*, *Dalibor*, *Rusalka* aj. Několikrát koncertně vystupoval se samostatnými koncerty v Čs. rozhlasu, ve Smetanově síni zpíval sólové party při koncertech Pražského Hlaholu a to v operách *Nabucco*, *Vilém Tell*, *Ernani* a jako sólista na mnoha koncertech po Čechách a na Moravě, včetně koncertů pro vojenské posádky. Při těchto vystoupeních byli mu partnery i členové Národního divadla (Marie Podvalová, Jaroslav Vojta, Zdeněk Otava aj.). Byl evidován u umělecké agentury HAV, později Kulturní středisko středočeského kraje a ještě později Pražské kulturní středisko, kde působil až do roku 2002.

Tato vášeň ke zpěvu přivedla Rudu Stonjeka samozřejmě do řad Pěveckého sdružení pražských učitelů. Jako sólista i sborový zpěvák absolvoval s tímto tělesem nepřeborné množství koncertů a vystoupení doma i v zahraničí. S PSPU procestoval za éry dirigenta Jana Kasala téměř celou Evropu, mnohá vystoupení spatřoval konferoval, často i v němčině. Již ve zralém věku se zamiloval do komorní hry a zde mezi muzikanty PSPU si našel příznivce tohoto žánru a do sytosti mohl prohánět housličky jako primarius smyčcového kvarteta PSPU. Zajímavým zlomem v muzicírování byla i koncertní cesta PSPU do Itálie v roce 1984, kdy si několik členů vzalo své nástroje (kytaru, violu, vozobouch) a s Rudovými housličkami zkoušeli zahrát co dovedou. Po návratu se přidali další a tak vznikla pod Rudovým vedením instrumentální skupina, která si říkala „Šmidlibojs“, která se časem vypracovala ve slušnou kapelu, která nesměla chybět na společenských akcích PSPU a zájezdech, při setkáních s hostujícími zahraničními sbory v ČSR, často i na akcích jiných pořadatelů. Kapela hrála i v domovech důchodců, hlavně pro nechodící pacienty a rozdávala radost z hudby i při jiných příležitostech. Bohužel, po letech slávy skupina po odchodu a úmrtí několika členů zanikla.

Po ukončení aktivní činnosti v PSPU založil Ruda Stonjek již téměř „ve stařeckém věku“ pěveckou skupinu „Zpíváme pro radost“, kde řídil, doprovázel na kytaru a kontroval svým basem asi deseti „vysloužilým“ zpěvačkám. Repertoár zahrnoval národní písně, šansony, spirituály aj. zpívané nezvyklým trojhlasem – sopránem, altem a basem. Skupina zpívala svým seniorským vrstevníkům v klubech důchodců, domovech s pečovatelskou službou, kostelech, nemocnicích, často na radnici Prahy 4 v Nuslích, v Kulturním středisku Novodvorská, v rozhlasovém vysílání v r. 1997 a v televizních přenosech v r. 1997 a 2002. Jak vidno, Ruda ani v důchodu nezlenivěl. A to jsem se nezmínil o tom, že věren svému poslání pedagoga a propagátora hudební výchovy, téměř 25 let do roku 2002

společně se svou manželkou Dáďou pořádal koncerty pro děti mateřských školek, kde prostřednictvím maňásků Pejska a Kočičky seznamoval děti s hudbou. Ruda sám napsal scénář, kreslil a maloval kulisy. Je jen velmi málo pedagogů, kteří jsou schopni tuto zásluhou elementární hudební výchovu provádět.

Nelze se nezmínit o mnohaleté činnosti Rudy Stonjeka v „Klubu rodáků a přátel Nového Města nad Metují“, jeho rodišti. Zde působil od r. 1987 do r. 2002. Byl oblíbeným členem představenstva, spojkou mezi Prahou a Novým Městem. Spolupracoval zprvu s Národním výborem, později s Městským zastupitelstvem obecního úřadu. Byl prvním iniciátorem Smetanovských dnů v Novém Městě. Jejich 20. pokračování v tomto roce stále přispívá k věhlasu a propagaci města.

Mnozí z čtenářů si možná udělali v duchu závěr, že Ruda Stonjek byl vášnivě zaujat muzikou a nic jiného že jej nezajímalo. Ne, tak tomu nebylo. On měl rád přírodu. A Vltavu, kterou blíže poznal ještě s romantickými Svatojánskými proudy při svém učitelování ve Štěchovicích, zvláště. Proto se dle svých časových možností vydával „na vodu“ ve svém vlastnoručně vyrobeném kajaku a občas strávil volno pod stanem na březích Slapského jezera. V létě r. 1968 jsme se seznámili na břehu bývalých Svatojánských proudů a „padli jsme si do oka“. Pozval jsem ho na svou chatu k táboráku, který jsme ten den na osadě připravovali. A jak to na potlachu bývá, oheň plápolal, kytary zvučely, hlasy laděné různými drinky byly zvučné a písně smutné i bujaré. A tak se stalo, že naše osada měla o jednoho romantického milovníka měsíčních nocí, stříbrné řeky a táboráků a ... více. Vlastně o dva, neboť Ruda přivedl i nastávající manželku Dáďu a později si pronajal chatu naproti přes řeku. A tento milovník klasické písně, opery a vážné hudby nezavrhl a snad si i oblíbil písničky opěvující romantiku Divokého Západu, kamarádství, přírodu i lásku. A sám při nejednom potlachu a to i mimo naši osadu, přispěl zpěvem svého repertoáru operního pěvce i hrou na housle s průvodem kytary (např. Paganiniho koncert aj.) a pro oddech si zazpíval s ostatními, že „...v dáli za těmi lesy žije má krásná Bessy“, takže i tuto „pokleslou kulturu“ bral velkoryse a s nadhledem.

Ale život kráčí dál a s nikým se nemazlí. Na podzim roku 2002 byl postižen první mozkovou příhodou a v roce 2003 druhou. Poslední 3 roky života nebyly pro něj radostné. Trpěl představou, že si již nikdy nezahraje, kvalitně nezazpívá. Přesto se snažil vzdorovat, housličky byly mu oporou, i když to již moc nešlo. Určitou oporou byli mu též kolegové s kterými hrával, event. zkoušel hrát kvarteta, Jan Voříšek, Mirek Ryba a Evžen Řehoř. V poslední době, kdy nemohl chodit, se utěšoval alespoň poslechem klasické hudby. Skonal po třetí mozkové příhodě a tak nám odešel další z kolegů.

Rudolf Stonjek byl člověk, který celoživotně ctil a bytostně miloval hudbu. Byl Bohem obdařen krásným hlasem s originálním zabarvením, který mu zůstal do konce života. Jeho mnohočetná, dnes již těžko zachytitelná činnost pedagogická, umělecká, interpretační a dirigentská mu časově nedovolila věnovat se profesionálně pěvecké kariéře, což mnozí považovali za velkou škodu. Velice rád

učil a pedagogická činnost mu byla nadevše a preferoval ji před všemi zájmy.

Vzpomeňte, kdož jste ho měli rádi, jako on měl rád vás. Čest budiž jeho památce.

Po konzultaci s manželkou Dagmar Stonjekovou
 Jiří Štembera

Další bolestnou zprávu jsme dostali o prázdninách. Po dlouhé, zákeřné nemoci ve věku 81 let odešla paní **Vratislava Kasalová**, kterou jsme mnozí znali jako milou a upřímnou ženu, manželku našeho významného sbormistra pana prof. Jana Kasala. Cítíme v tento bolestný a smutný čas s ním. I my jsme ji měli rádi.

Jak jsem psal o J. B. Foerstrovi

Snad abych začal od Adama, rokem 2001, kdy jsme připravovali realizaci projektu *Co život dal* k uctění padesátého výročí úmrtí velikého českého hudebního skladatele Josefa Bohuslava Foerstra. Všichni jsme určitě zajedno, že se nám tehdy podařilo uskutečnit velikou věc, když si tehdy snad žádné jiné umělecké těleso toto výročí nepřipomenulo. Bylo významné, že si s námi připomnělo toto výročí na 500 účinkujících a je nepochybně ještě významnější, že se podařilo založit tradici...

V průběhu příprav tohoto výročí jsme spolu s Františkem Zumrem navštívili rovněž starostu obce Dětenice (Ing. R. Vališku), do jehož působnosti spadá starost o obec Osenice, kde kdysi dávno (1826) rod Foerstrů (tehdy Förstrů) zapustil své kořeny. Chtěli jsme dohodnout jak v Osenicích uskutečnit vzpomínkovou slavnost, co všechno je třeba připravit atd. Navštívili jsme i místní školu, která se chtěla také zapojit a při té příležitosti si paní učitelka postěžovala, že nemá k dispozici žádný materiál, podle kterého by mohla dětem o Foerstrovi vyprávět. A to byl první impuls, díky kterému se stalo, že byl do našeho reprezentačního programu koncertu v Míčovně pražského Hradu (3. června 2001) také zařazen Foerstrův životopis postihující stručně všechny významné etapy jeho života, jeho díla i jeho nedůstojný pohřeb.

Zanedlouho se mně dostala do rukou Diplomní práce paní Sylvie Nesvadbové z roku 2000 podaná na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem pod názvem *Josef Bohuslav Foerster a Jičínsko*. Titul nebyl vybrán náhodou, jelikož diplomantka z tohoto kraje pochází a její otec není nikdo jiný než nám již dobře známý sólista MUDr. Václav Šolc. Obecní úřad dokonce vážně zvažoval vydání této práce tiskem, aby osenická, v roce výročí ve zrušené škole otevřená, Pamětní síň rodu Foerstrů měla návštěvníkům co nabídnout. Vždyť po plných padesát let nebyla vydána žádná publikace o Foerstrovi, snad byl zmíněn jen při jiných souvislostech. Se zájmem jsem se s touto prací seznámil, konzultoval jsem ji a radil se o ní i s Mistrem Janem Hanušem a naše společné stanovisko jsem zaslal MUDr. Šolcovi. To již byl říjen roku 2003, čas ubíhal a opět netrvalo dlouho a konaly se Foerstrovy Osenice 2004. Mezitím ovšem Obecní úřad v Dětenicích byl nucen řešit havarijní situaci v obci a dát přednostně zelenou výstavbě vodovodu. Přes toto vypětí starosta ani obec nezklamali, Foerstrovy Osenice měly opět vysokou úroveň

a mně se také podařilo s panem doktorem Šolcem dohodnout způsob využití diplomní práce a naložení s autorskými právy. To byla druhá výzva. To jsem již věděl, že na mě čeká práce na mnohem větší publikaci než byl před lety reprezentační program koncertu pro Míčovnu, i když jsem nemohl předpokládat zda, kdy a kdo ji vydá. Sbíral jsem materiál a tak jsem koncem prázdnin mohl začít psát. Mezitím ale nečekaně zemřel Mistr J. Hanuš, který proto nemohl napsat úvodní slovo ke knize, jak slíbil. I proto jsem cítil psaní jako jistý závazek vůči němu, protože o takovou publikaci o Foerstrovi velmi stál, nemluvě o tom, že jsem mu, podle mého názoru důvodně, odřekl převzít po již dříve zemřelé paní Dr. Lemarie-ové předsednictví Foerstrovy Společnosti. Dodnes jsem přesvědčen, že k této funkci nestačí znát jen Foerstrův životaběh a částečně jeho dílo, myslím, že je to spíše záležitost muzikologů. – Ale to jen na okraj.

Nastal podzim a 17. listopadu se konalo naše tradiční vystoupení před Hlávkovou kolejí. A tam můj milý kolega a předseda PSPU František Zumr dostal skvělý nápad: dotázal se tajemnice Nadace J. M. a Z. Hlávkových paní PhDr. D. Rýdlové, zde by Nadace, která nám zadává účast při této vzpomínkové slavnosti, nemohla pomoci při vydání knihy o J. B. Foerstrovi, který byl v letech 1931 až 1939 prezidentem České akademie věd a umění a současně z toho titulu i kurátorem této Nadace. Následovalo setkání v Nadaci Josefa Marie a Zdeňky Hlávkových (dále Nadání), František předal příslušnou žádost jménem PSPU a teď už tedy nezbývalo než za to vzít doopravdy, protože bylo nutné stihnout termín předání práce do konce března 2005. Podařilo se a svou přihlášku do veřejné soutěže o nadační příspěvek Národohospodářského ústavu Josefa Hlávky spolu s dokončeným rukopisem jsem předal 29. března 2005. Práce byla přijata a předána k oponentuře profesorům Karlovy univerzity PhDr. Vladimíru Kašíkovi, DrSc. a PhDr. Janu Kuklíkovi, CSc. Následně schválila rada Národopisného ústavu Josefa Hlávky návrh na poskytnutí nadačního příspěvku, který byl určen pouze na úhradu tisku uvedeného rukopisu, tedy bez nároku na honorář. Tak se podařilo knihu do konce května 2005 vydat v nákladu 250 ks, sice jako sborník ve formátu pro vědecké studie, jak je Nadání vydává. Mnohem důležitější než formát však je, že konečně spatřila světlo světa kniha o Josefu Bohuslavu Foerstrovi (s podtitulem *Život, dílo a doba*), že se prolomilo mlčení o něm. Za to je třeba vzdát díky vedení Nadání, především prof. JUDr. Václavu Pavlíčkovi, předsedovi Nadání a PhDr. Dagmar Rýdlové, tajemnici Nadání.

Budiž mi prominuto, že jsem poněkud zevrubněji popsal cestu, po jaké jsme dospěli ke konečnému cíli, i když by ten neměl být definitivní. Rád bych ještě poznamenal, že ona diplomní práce paní Nesvadbové je obsahem do kapitoly 8, že Akademie věd dodala kapitolu 10 (autor Mgr. Hana Barvíková) a že RNDr. Václav Němec, jinak místopředseda a tajemník Společnosti B. Smetany, psal o Foerstrovi jako milém sousedovi ve Strašnicích v kapitole 9, o Českém ráji a jeho vlivu na J.B.F. v kapitole 7 – ty dvě kapitoly jsem rozšířil o některé nově zjištěné skutečnosti – a pro kapitolu 13 zveřejnil celé Foerstrovy projevy o B. Smetanovi a Ant. Dvořákovi.

Je třeba ještě něco dodat? Snad alespoň to, že to byla práce velmi podnětná a také zajímavá. Musím doznat, že pro krátkost času nebylo možné postihnout celou šíři Foerstrovy osobnosti, která zasahuje do řady oblastí, ve kterých se pohybuje tak suverénně, že jen odborník se k nim může kompetentně vyjádřit. Je ovšem na škodu věci, že jeho pozůstalost, která je nejkompletnější a nejrozsáhlejší, jakou České muzeum hudby má, není dosud vědecky zpracovaná. Stejně nezpracovaná je jeho archivní pozůstalost v Akademii věd i jeho činnost v Ochraném svazu autorském, jehož byl předsedou prakticky od založení do roku 1945, atd. Není pochyb, J. B. Foerster je úžasná osobnost, osobnost v pravém slova smyslu (dnešní doba význam tohoto slova hrubě degradovala!!), která měla co říci svým současníkům, má co říci i nám a následujícím generacím nejen svou hudbou, ale i svou myšlenkovou, tj. filosofickou náplní... Neboť Foerstrova ideová orientace a její duch koncentrovaný v pojmech Bůh – národ – umění zůstane trvalou hodnotou navzdory všem –ismům s jejich likvidací opravdové kultury. A to je ten třetí impuls.

Proto mohu zatím důvěrně sdělit příznivcům Foerstrova díla a čtenářům těchto řádek, že jsem práci neukončil, že se Foerstrovi věnuji nadále, zpracovávám a začleňuji nová fakta a nové kapitoly, aby Foerstrův obraz byl pokud možno úplný, i když snad nebudou naplněna všechna přísně vědecká kritéria. Otázkou zůstává, zda se podaří sehnat sponzory k novému vydání.

Antonín Džbánek

Studii A. Džbánka o J. B. Foerstrovi je možné zakoupit na výstavě *Paleta srdce* v Českém muzeu hudby nebo u autora (tel. 222 718 603).

Doslov aneb něco humoru závěrem

Téměř se na mne autor této rubriky rozezlil za to, že jsem ho chtěl udělat mladším a v minulém čísle uvedl, že pracuje 40 let jako profesionální zpěvák. Omlouvám se, soudil jsem tak podle jeho vzhledu a domníval se, že tak mladě vypadající zpěvák nemůže být již 50 let v profesionální praxi. Ale je tomu tak. Pepa má za sebou již 50 let profesionálního zpívání v hudebních institucích (Československém rozhlasu, Armádním uměleckém souboru Víta Nejedlého), v českých divadlech (v Teplicích v Krušnohorském divadle) a moravských divadlech (Slezské národní divadlo Opava, Státní divadlo Ostrava, Janáčkova opera Brno) i zahraničních – krátkodobá angažmá v Německu (Bad Hersfeld), Itálii (Reggio nell'Emilia, Pesaro) Francie (Paříž), Finsko (Savonlinna) a dalších.

Dnes další příhoda z Národního divadla – představení opery Václava Kašlíka Silnice

Tato hezká opera, jejímž režisérem byl rovněž autor, se hrála na točně. Točna byla rozdělena na dvě poloviny. Na jedné polovině byl lokál s barovým zařízením – barový pult

s barovými stoličkami (i barmanem a servírkou), kde jsme vystupovali ve fracích a na druhé polovině byla skládka železného šrotu: kamna, různé roury, kbelíky apod.

Právě měla následovat naše krásná scéna hezkého zpívání v baru a my jsme byli už připraveni v portálu ve fracích a čekali jsme na naši muziku ke vstupu do baru. Strojník, který ovládal točnu, však otočil točnu nesprávně a místo poloviny, kde měl být lokál, do kterého jsme měli ve fracích vstoupit, otočil točnu na druhou polovinu, na skládku železného šrotu. Když jsme na naši muziku vstoupili na scénu, museli jsme v těch fracích klopýtat přes hromady různého harampádí. Publikum muselo zaslechnout i nějaké jadrné zaklení. Opona musela jít, samozřejmě, dolů. Takto se opera hrát nemohla.

A přeče se i v Národním divadle takové věci stávají.

Josef Vích

Oprava

Do článku Jindry Císařové Jarmila Novotná a Písň Lidické v minulém čísle Zpravodaje se vloudila při přepisu chyba: jméno zpěvačky na 3. řádku má být správně Ema Destinová. Autorce a pozorným čtenářům se omlouváme.

Co připravujeme

- 10.9. koncert švýcarského sboru L'Echo du Léman Crans v kostele na Spořilově od 18 hod.
- 22.9. koncert na Žižkovské radnici v rámci festivalu Nekonenční žižkovský podzim v 19.30 hod.
- 7.- 9.10. Festival MSFHR ve Vlachově Březí
- 24.10. vystoupení v DPS ve Strašnicích
- 14.-17.10. zájezd občanů z Dětenic a Osenic do Lokve (Slovinsko), vysazení Lípy přátelství

Kalendárium

Narozeniny: 3.9. Milan Kroc (83), 19.9. Karel Brožek (86), Miloslav Válek (80), Vlastislav Lutrýn (79), 28.9. Václav Kumpošt (61), 29.9. Vlastimil Žižka (58), 12.10. Libor Škoda (48), 24.10. Václav Hnát (59), Otakar Mičunek (79), Jan Voříšek (78).

Jmeniny: 19.9. Zdeněk Slavík, 24.9. Jaromír Makovec, 28.9. Václavové – Pazderník, Kumpošt, Polanský a Hnát, 29.9. Michael Keprt, 4.10. Františkové – Koudelka, Podhajský a Zumr, 18.10. Lukáš Klíma

Všem přejeme pevné zdraví!

Děkujeme za zaslání příspěvku na Zpravodaj paní Šolcové, Ryklové a Heryánové. Číslo účtu PSPU u ČSOB je 575765063/0300. Všem dárcům děkujeme.